

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Obhajoba Millova principu svobody v rámci utilitarismu

Autor: Micheal Nečas

Vedoucí práce: Doc. James Hill, Ph. D

Pracoviště: Ústav filosofie a religionistiky, FF UK

Rok: 2019

Shrnutí práce

Bakalářská práce interpretuje myšlení Johna Stuarta Milla. Ambicí autora je obhájit slučitelnost hodnoty svobody, jež figuruje prominentně ve spisu „O svobodě“, s celkem Millova utilitaristického myšlení, které svobodu jako samostatnou hodnotu nezávislou od maximalizace potěšení nemůže akceptovat (protože by tím Mill popřel své utilitaristické předpoklady). Autor bakalářské práce zastává tezi, že v Millově myšlení žádný rozpor není. Daná koncepce svobody může být plně vysvětlena v utilitaristickém rámci, protože její hodnota je pro Milla pouze instrumentální.

Formální náležitosti

Práce splňuje všechny formální náležitosti vyžadované od bakalářské práce. Je přehledně strukturovaná, má funkční poznámkový aparát a splňuje tak parametry odborného textu. Text je navíc dobře a srozumitelně napsaný.

Přínos a kvalita práce

Práce neobsahuje žádná závažná pochybení. Předkládaná interpretace Milla je srozumitelná. Autor v práci demonstruje znalost problematiky.

Problémem textu je však práce se sekundární literaturou, respektive její absence. Shrnutí Millových postojů ze spisů „Utilitarismus“ a „O svobodě“ (které tvoří většinu práce) probíhá bez jakékoli diskuse s jinými autory, což považuji za problém. Jedná se navíc o jedny z nejkomentovanějších pasáží anglosaské filosofie, takže nedostatek referencí zde není ospravedlnitelný nedostatkem literatury.

Důsledkem tohoto postupu je častá absence hlubší filosofické analýzy. Autor sice shrnuje, co Mill v jednotlivých místech píše, ale vždy zůstává na povrchu. Nevěnuje se možným problémům daného textu, různým způsobům, jak Millovy pozice interpretovat atd. To platí při sumarizaci tak notoricky problematických míst, jako je dichotomie kvality a kvantity potěšení, otázka kompetentních soudců či vztah svobody člověka a hodnot společnosti. Čtenář se dozví, co Mill tvrdí, ale nikoli, jestli (a za jakých okolností) to dává smysl. To limituje filosofickou úroveň práce.

Celkové hodnocení práce

Na základě uvedeného bakalářskou práci Michaela Nečase „Obhajoba Millova principu svobody v rámci utilitarismu“ doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení „velmi dobře“ [2].

V Praze, 30. 5. 2019

Matej Cívik, PhD.

Otázky k obhajobě

I.

Jednou z notoricky problematických pasáží v „Utilitarismu“ je vztah potěšení a žádoucnosti (v práci dlouhý citát na s. 13). Otázkou zde je, jak definovat potěšení v momentě, kdy opustíme „kvantitativní“ hedonistická kritéria ve prospěch „kvalitních“ potěšení, jež jsou definována naší volbou (resp. volbou kompetentních soudců). Můžeme (podle Milla a podle vás) konzistentně chtít a rozhodovat se pro věci, které nám přinášejí méně potěšení (protože nám např. na nich záleží)?

Zde, zdá se, vzniká dilema. Pokud odpovíme „ne“, přicházíme k neintuitivní koncepci potěšení (potěšení je definované jako to, pro co se rozhodujeme, což je zvláštní). Pokud odpovíme ano, vzniká rozpor mezi rozhodováním se a potěšením – rozhodnutí kompetentního soudce již nutně neurčuje, co je potěšení, protože v jeho rozhodnutí jsou přítomny i jiné faktory.

II.

Klíčovým závěrem předkládané práce je pouze instrumentální hodnota svobody u Milla, kterou se však autor práce snaží podat jako do jisté míry nezávislou hodnotu (v souladu s tím, jak ji prezentuje Mill). Jak jsou tyto dva aspekty slučitelné? V čem spočívá částečná nezávislost principu svobody?

Viz citáty z práce, s. 32: „...princip svobody Millovi slouží právě k tomu, aby podporoval společenskou užitečnost...“. A dále: „...princip [svobody], který je svým charakterem odlišný od principu užitečnosti...“.